PREDIKAN PÅ 4:E ADVENT DEN 19/12 1943
I MOTALA KYRKA.
TEXT JOH 3:22-36.

PSALMER: 41:1-2, 44:1-4, 39:1, 32:1-3, 43:3.

I Faderns och Sonens och den Helige Andes namn. Amen.

Låt oss bedja.

Helige Ande, glädjenes Ande,
Kom att oss hugsvala.
Låt hoppets röst bland levernets bekymmer
Till vår ande tala,
Och giv oss frid,
när livets afton skymmer.
Salighet, Herre
Giv oss i höjden. Amen (Sv.Ps. 131:3)

Låt oss idag tala om glädjen, en kristen människans glädje.

Johannes Döparen står där och hör på Kristus och han gläder sig storligen åt sin väns röst, trots att han själv är på väg mot tillbakagång och undangömdhet. I två avseenden är Döparen en mönsterbild för den äkta och rena glädjen, ty han gläder sig över Kristus, Frälsaren, Guds Lamm, som vunnit församlingen, vunnit lärjungaskaran och som skall vara riktpunkten för kyrkans tro, och han gläder sig - detta är något ännu större - över en medmänniskas framgång, över Jesus, människan, det var dock knappast någon, som i början av Jesu verksamhet - och om början handlar texten - trodde, att Jesus var Messias, Kristus, utan man såg i honom endast sonen till en timmerman i Nasaret, en människa som andra och därtill en frände till Johannes Döparen - Johannes, den äldre av de två, förmår alltså att glädja sig över sin yngre släktings framgång, glädja sig över, att det går väl för en annan människa, ungefär samtidigt som det slutar gå väl för honom själv. Så gör endast den sanna kärleken, den gläder sig över nästan.

Det finns forskare, som ha ägnat sina krafter åt att noggrant studera den brokiga samling av religionsformer, vilka trängdes med varandra i Främre Orienten under seklerna kring Kristi födelse, och som förklara: Vill man ange det nya och egendomliga, som bröt fram på jorden i och med kristendomen, så måste man till slut stanna inför detta - Glädjen. Där strömmar upp, i den lilla beträngda skaran i Jerusalem vid den första Påsken och Pingsten, en glädje utan mått, en visshet om den uppståndnes närvaro, som besegrar all gryende tvivelsjuka, en innerlig fröjd i gudstjänsten, sången och brödsbrytelsen, ett slags överjordiskt jubel mitt i den trötta och sönderfallande antika världen - en glädje, som springer upp ur trons innersta och som kastade ett förklarat skimmer över dessa människors ansikten, då de besteg bålet eller gick in till de vilda djuren eller bidar stenregnet; denna hemlighetsfulla glädje har utövat en sällsamt lockande makt på dem som såg och hörde de första kristna och den har gjort mera för

kristendomens utbredning under dessa århundraden, än vad mycken predikan och mycken social organisation kunnat göra. Denna glädje är trons glädje. Dess grund är helt enkelt tron på Kristus, vissheten om att han är uppstånden och att ingen makt på jorden kan ta ifrån Kristus hans eviga välde: tvärtom, varje jordisk härskare, varje människa skall dö och genom döden ta steget över till den värld, där Kristus regerar och där han upptar sina vänner i en oförstörbar och himmelsk gemenskap, medan han däremot i en orygglig dom stöter bort ifrån sig den som under jordelivet icke velat höra honom till. Där denna tro på Kristi konungavälde är levande, där bor en underlig glädje. Vad som än sker, hårt eller blitt, så gå vi dock ständigt framåt emot ljuset: "Den som tror på Sonen, han har evigt liv, som det heter i vår text, han är höjd över varje hotande fara, ty det värsta en fiende kan göra, är att döda dig, och döden är föreningen med Kristus.

Detta Kristi konungavälde möter oss redan här på jorden före döden. Kristi ord ljuder i vår omedelbara närhet, och de sakrament, som han under sitt jordeliv instiftade, stå öppna för oss: den väldiga kraften i Kristi liv för snart 2000 år sen, detta undangömda och starka, korsfästa och uppståndna liv, den väldiga kraften har nått också dig, ty du är döpt och du hör Kristi ord. Vår text talar i sin begynnelse om hur Jesus börjar sin verksamhet med dopet. Känner du någon glädje över att du är döpt? Har du tänkt på att det hade kunnat vara så, att Kristus aldrig hade levat, att bergspredikan vore outtalad, att korset aldrig vore rest och örtagårdens grav aldrig sönderbruten. Det kunde vara så att det i denna stund i Europa funnes bara rena hedendomen, icke en kyrkklocka, som kallade till gudstjänst, icke en psalmton med adventets glädje i, icke ett ord om Riket, som icke är av denna världen; hela kyrkans budskap är bara en frukt utav detta under: "Gud Faders Son av himmelrik blev här en gäst på jorderik". Han är det som är kyrkans konung och Herre. Han är brudgummen, som har bruden - och bruden, det är församlingen - : det är icke de kristna människornas religiösa upplevelser, som utgör själva glädjeämnet i en frisk församling, utan det är Kristus själv: vi gläder oss åt att höra hans röst, när han i adventet kommer till sin kyrka. Ju längre en kristen lever, dess mer förstår han: "Det är såsom sig bör, att han, Kristus, växer till och att jag förminskas. Den som kommer från himmelen han är över alla - men den som är av jorden, om honom gäller det, att så länge han talar om sitt eget och om sig själv, så talar han "av jorden", säger texten: Han väcker heller ingen bestående glädje. - Det hör till de mera hårdsmälta orden i vår text, detta: "Om någon tager emot Kristi vittnesbörd, så bekräftar han därmed, att Gud är sannfärdig - han ger Gud rätt, men han kastar ingen religiös bestämmelse över sig själv utan låter Gud, låter Kristi ord stå där i centrum, han breder icke ut sig andligen utan blandar bara sin röst i den stora kören som prisar Kristi namn - han själv förminskas, men Frälsaren tillväxer.

På detta sätt blir glädjen ren och klar och fast. Ser jag på mig själv, så är jag ibland glad och ibland mycket bedrövad. Ty jag är människa, d.v.s. föränderlig och vacklande. Men ser jag på Kristus, sådan han ständigt på nytt kommer till sin kyrka, så ligger en stadig glädje beredd åt mig, ty "Kristus är densamme idag och i evighet".

Detta är trons glädje. Nu kommer vi till kärlekens glädje.

Ibland kan det väl vara så här med de kristligt verksamma människorna: Man utövar välgörenhet och gör mycket gortt. Och så när man som bäst är i farten med sin hjälpande verksamhet, så får man helt oväntat höra, att grannen eller grannens barn lyckats över förväntan med något och vunnit stor framgång, som hart när ställer den egna familjens framgångar i skuggan. Och då knyter det plötsligt ihop sig i bröstet. Man måste med skam erkänna, att man icke gläder sig över sin nästas lycka. Det som kallas för kärlek, är ibland mera en önskan, att jag skall får göra gott, och icke en önskan, att det goda skall komma min nästa till del. D.v.s.: självhävdelsen kläder sig ibland i kärlekens mantel. Och då saknar den alltid ett kännetecken, där fattas något, som hör den sanna kärleken till: glädjen är borta. Den riktiga och äkta godheten gläder sig över människorna. Kärlekes människa förnimmer ett stänk av fröjd i hjärtat, när hon hör, att det går väl för en annan, och hon har icke behovet, att det prompt skall vara genom henne, som det goda skall nå de andra. I kärleken finns detsamma som i tron: "Det, är såsom sig bör, att han - den andre - växer lite och jag förminskas. "Tron låter Gud och Kristus växa till - därom talade vi nyss - och kärleken låter nästan, medmänniskan växa till. En kristen människa, som lever i både tro och kärlek, hon står på ett sätt under en ständig förminskningens lag: Kristus växer till och blir betydelsefull, nästan växer till och blir betydelsefull, medan det egna jaget blir allt mindre och mindre intressant. Den som står utanför det kristna livet och hör en sådan beskrivning på det, han tyckar måhända, att ett sådant liv måste bli allt mörkare för varje dag, men du, som smakat detta liv, du vet, att glädjen bor i detta, den enda varaktiga glädjen.

Och när Gud och Kristus växa till för tron och medmänniskorna växa till för kärleken, så är detta en och samma andliga verklighet: genom tron går Kristus in i människans hjärta och giver henne viljan att tjäna medmänniskorna - det gudomliga livet tar vägen igenom den människa, vars eget jag förminskas, och så når Gud genom en sådan trons och kärlekens människa andra människor på jorden, så skänker hon sina gåvor genom sanna kristna, så sprider sig glädjen på underliga och fördolda vägar. Ty detta att se, att man är föremål för en människas kärlek och omvårdnad, det föder glädje i hjärtat. Vem har icke gjort följande iakttagelse: en stor framgång, ära och penningar, kan komma mig till del och ändå lämna mitt hjärta kallt och slutet, men inför en enda liten personlig vänlighet, en blick eller ett ord eller en handling, veknar hjärtat och fylles av varm glädje. Kärleken har glädjen inom sig och den besitter en sällsam förmåga att väcka tron hos andra människor, att skapa nytt hopp och ny glädje - och därmed också skapa ny kärlek.

Men här gäller det enkelt sanna ordet i vår predikotext: "En människa kan intet taga, om det icke bliver henne givet från himmelen". Vetenskapsmännen uträtta de otroliga, men de ha hittills icke av döda ting kunnat skapa en enda liten planta eller en enda levande varelse. Redan det yttre, kroppsliga Livet är ett under: om det icke finns, kan det icke tillverkas. Ännu mera gäller detta om andens liv, d.v.s. om tron och kärleken på jorden: det står icke i människomakt

att tillverka detta liv; d.v.s. det stå icke i människomakt att taga sig glädjen - då blir det nöjen i stället - glädjen måste komma inifrån och välla upp utan tvång.

En gång bröt en stark glädje fram i detta vårt Europa, och den hade sin källa i den kristna kyrkan, den var Kristi verk i en döende värld. Bor glädjen i vår kyrka idag? Om den bodde där så skulle vi draga människorna - i varje fall flera än nu - till oss utan att behöva be dem komma. Det finns så otroligt litet glädje i vår värld idag, och människorna drivas dit, där de tro, att den finns. Snart, om 6 dagar, skall Sveriges kyrkor på nytt fyllas till bristningsgränsen utav människor, som mitt i sin andliga förvirring ändå vet, att de måste höra julpsalmen och måste lyssna till ordet om Fridsfursten, för att de skall känna, att de haft en verklig helg. Tänk om några utav dem, en handfull bara, kunde höra glädjetonen så, att de måste återvända till templet oftare och oftare. För oss, som idag ha samlats här, blir den väsentliga frågan inför Julen denna: Är vi själva fyllda av glädje över att Kristus är kommen? Om vårt hjärta utan tvekan svarar ett trosvisst ja på den frågan, så skall där också finnas en annan glädje samtidigt i vårt hjärta: kärlekens glädje, glädjen över medmänniskorna. Ty trons glädje och kärlekens glädje är en enhet i den kristna människans hjärta.

I episteln, det första Gudsord som idag lästes från altaret, manar oss aposteln: "Glädjen eder i Herren alltid. Åter vill jag säga: Glädjen eder." Amen.

41:1-2; 44:1-4; 39:1; 32:1-3; 43:3,

Högm. Motet nr. 45 i N.

19/12-43

II. årg. Joh. 3:22-36

I F:s o. S:s o. d. H. A:s namn.

Amen.

L. o. b.

131:3

Helige Ande, glädjines Ande,
Kom att oss hugsvala.
Låt hoppets röst bland levan-
nets bekymmer
Till vårande tala,
Och gör oss fri, när
livets afton skymmer.
Saligheet, Herre
Gör oss i höjden.

Amen.

Tretton.

Gör itt detta ord oss lysen så,
att vi i mörkret icke gå.

Låt oss i dag tala om glädjen, en kristen önskas glädje.

Johannes Döparen stiftade och bröt på Kristus och han gladde sig storligen åt sin vän röst, trots att han själv är på väg mot tillbakagång och undergången. I två verserden är Döparen en mönsterbild för den äkta och rena glädjen, ty han gladde sig över Kristus, Frälsaren, Guds Lamm, s. vunnit församlingen, vunnit brudgummen och s. skall vara riktpunkten för kyrkans tro, detta är ännu större — att vara med önskan om att vara Jesus, det vi dock knappast nåtts, ~~[illegible]~~ ~~Johannes Döparen gjort~~ s. i början av Jesu verksamhet — och om början handlar texten — trodde, att Jesus var Messias, Kristus, utan man säg i honom endast ännu till en timmerman i Nazaret, en man s. andra och detta en fiende till Johannes Döparen) — Johannes, den äldre av de två, förmår alltså att glädja sig över en yng-

att han glädjer sig

av diktens framgång
glädje sig över att det
gick väl för en annan
moka, ungefär samtidigt
som det skulat gå väl
för honom själv. Så gick
endast den samma kärlekens
den glädje sig över vännen.
— Det gamla
forskare, s. ha agnat sin
kraft åt att noggrant
studera den brokiga sam-
ling av religionsformer,
vilka trängts med varandra
i Fjärre Orienten under
sekelen kring Kristi
födelse, och s. förklara: Vill
man ange det nya och

egendomliga, s. bröt fram
på jorden i och med kris-
tendomen, så måste man till
slut stanna inför detta —
Glädjen. Den strömmar upp
i den lilla betungade skaran
i Jerusalem vid den första
Påsken och Pingsten, en
glädje utan mått, en visshet
om den uppståndnes
närvaro, (s. besegrad all fiende)
~~utan~~ triumfsjunka,
en underlig frejd i gud-
tjänsten, sången och brods-
brytelsen, ett ofta över-
jordiskt jubel mitt i den
trötta och vindefallande
antika världen — en
glädje, s. springer upp ur

tros största och s. kostlig
ett förklarat skimmer över
dessa mörkrs ansikten, då
de besteg bålet eller gick in
till de vilda djuren eller
bidade stenregnet; denna
hemlighetsfulla glädje hu
utbröt en sällsynt beksu-
de mot på dem s. sig
och hvide de första kristna
och den hu gjort min
för kristendomens utbred-
ning under dess århund-
raden, än vad mycken pre-
dikan och mycken social
organisation kunnat göra.
Denna glädje är trons glä-
dje. Dess grund är helt

enkelt tron på Kristus, viss-
heten om att han är upp-
standen och att ingen makt
på jorden kan ta ifrån
Kristus hans evige välde:
trötrom, varje jordisk hinsker
varje makt skall dö och
genom döden ta steget över
till den värld, de Kristus
regerar och där han upp-
tar sina vänner i en o-
förstörbar och himmelsk ge-
menskap, medan han lämn-
nar i den nuvarande dom
stöter bort ifrån sig den s.
under jordelivet icke re-
lat tron hinna till. De
denna tro på Kristi komma

vilde är levande, det är en underlig glädje. Tal s. är skre, hårt eller blitt, så gå vi dock ständigt framåt emot målet: "Du s. tro på Sonen, han har evigt liv", s. det heter i vår text, han är höjd över varje hotande fara, ty det värsta en fiende kan göra, är att döda dig, och döden är föreningen med Kristus.

Detta Kristi kommande vilde möta oss redan här på jorden före döden. Kristi ord gjorde i vår omedelbara närhet, och de sakrament,

s. han mäle sitt jordiska mistfläck, det öppna för oss den väldiga kraften i Kristi liv för snart 2000 år sen, detta underjordiska och stiska, ~~och~~ korsfästa och uppstånda liv, den väldiga kraften har nått också dig, ty du är döpt och du har Kristi ord. Vi läst texten i vår begynnelse om hur Jesus började sin verksamhet med dopet. Kunde du någon glädje över att du är döpt? Tro du också på att det hade kommit nu så, att Kristus aldrig hade levat, att bergspredikan icke

uttalad, att kriget aldrig
vore rent och övergående
gro aldrig sönderbunden.
Det kunde vara så att
det i denna stund i Europa
finnes blott rena hedn-
domen, icke en kyrkoklo-
ka, s. kallar till gudstjänst
icke en psalmton med ad-
ventets glädje i, icka ett
ord om Riket, s. icke är
av denna världen, hela kyr-
kans budskap är blott en
fnske utan detta under:
"Guds Faders Son av himmel
rik blev han en gäst på
jorderik." Han är det s. är
kyrkans konung och Herre,

Han är brudgummen, s. hör
brudens röst och bruden, det
är församlingen —: det är
icke de kristna mobrorns
religiösa upplevelser, s. ut-
gör själva glädjeämnet i
en friske församling, utan
det är Kristus själv: vi
glädje oss åt att höra hans
röst, när han i adventet
kommer till sin kyrka.
Ju längre en kristen lever
desto mer fröjdar han: "Det
är (Kristus) s. sig bor, att han (Gud)
tale och att jag förnimskas.
Den s. kommer från himmelen
han är över allt, men
den s. är av jorden, och

hvem gäller det, att så länge han talar om sitt eget och om sig själv, så talar han "av friden," säger texten: Han vänder helder mycken glädje. — Det var till de mera hädsmälta orden i vår text, detta: En vägen tyder emot Kristi vittnesbörd är behriftet han därmed, att Gud är sannfärdig" — han ger Gud rätt, men han kastar mycken religiös bekymmelse över sig själv utan låter Gud, låter Kristi ord stå där i centrum, han bryder verkligt sig ändligen utan blandar ihop sin röst i den stora kören, s. prisar Kristi namn — han gör förmänskas, men Frälsaren tillväxer.

På detta sätt blir glädjen ren och klar och fast. Ser jag på mig själv, så är jag ibland glad och ibland mycket bedrövad. Ty jag är inskr, d.v.s. förändrad och vacklande. Men se jag på Kristus, sätten han ständigt på nytt kommer till min hjärta, så ligger av stadig glädje beredd åt mig, ty "Kristus är densamme i går, i dag och i all evighet". —

Detta är tros glädje. — Vi komma vi till kär-leksens glädje.

Ibland kan det väl vara så hårt med de kristligt verksamma människorna:

Man utövar välgörenhet och gör mycket gott. Och så är man de som bäst i fyllan med sin hjälpande verksamhet, så får man helt oväntat höra, att grannen eller grannens barn lyckats förefrivänten med mycket och vunnit en stor framgång, så hårt att ställa den egna familjens framgångar i skuggan. Och

då knyter det plötsligt ihop sig i bröstet. Man måste med skam erkänna, att man icke glädes sig över sin nästas lycka. Det s. kallas för kärlek, är ibland mera en önskan, att jag skall få göra gott, och icke en önskan att det goda skall komma min nästa till del. D. v. s.: självhärdlsen klädr sig ibland i kärlekens mantel. Och då skämmas den alltid att kännetecken, det fattas något, s. är den sanna kärleken till: glädjen av barnen godheten. Den riktiga och äkta ~~kär-leken~~ glädes sig över nästans.

Kyrkans uppgift är att förmedla
en känsla av frid i hjärtat,
men hur bör, att det göra väl
för en annan, och hur bör
icke behovet, att det prompt
skall vara genom kyrkan,
s. det goda skall nå de an-
dra. I kyrkan finns det -
samma s. i tron: "Det, att
vi äro (- gen anden -) och att jag förminskas." Tron
lär Gud och Kristus vara
till — därom talade vi nyss
— och kyrkan lär näs-
tan medmänniskan vara till.
En kristen uppgift, s. lever
i bägge tro och kärlek, hur
står på ett sätt under en

ständig förminskningens lag:
Kristus vägen till och blir be-
tydelsefull, nästan vägen till
och blir betydelsefull, medan
det egna jaget blir allt
mindre och mindre intres-
sant. Den s. står utanför det
kristna livet och bär en
sådan beskrivning på det, hur
Psyche måhända, att ett så-
dant liv måste bli allt
mörkare för varje dag, om
du, s. smaket detta liv, du
vet, att glädjen bor i detta
den enda varaktiga glä-
dje.

Och nu Gud och
Kristus vägen till för tron

och medmänniskorna vila till
för kärlekens, så är detta
en och samma andliga
verklighet: genom tron gör
Kristus sig i människans hjärta
och gifver henne viljan att
älska medmänniskorna — det
gudomliga livet tar väsen
genom den människa, som
upptagit sig förnimskers, och så
är det genom en sådan
troens och kärlekens människa
andra människor på jorden,
så skänker han sina gåvor
och genom samme kristna,
så spridder sig glädjen på
midaftonen och fridfulhet väg-
ger. Ej detta att se, att man

är förenad för en människas
kärlek och omvårdnad det
fördr glädje i hjärtat. Jag
har icke gjort följande iakt-
tagelse: En stor framgång,
ära och penningar, som
kommer mig till del och än-
di lämna mitt hjärta kallt
och slutet, men inför en
enda liten personlig vänlig-
het, en blick eller ett ord
eller en handling värmer
hjärtat och fyllas av varm
glädje. Tvärtom har glädje
jag inom sig och det
en sällsam förmåga att
väcka tro hos andra människor
att skapa nytt hopp och

ny glädje — och därmed också skapa ny kärlek.

Men här gäller det enkelt samma videt i vår predikotext: "En människa kan intet taga, om det icke blivit honom givet från himmelen." Vetenskapsmännen uträtta det otroliga, men de ha hittills icke av döda ting kommit skapa en enda liten planta eller en enda levande varelse. Redan det yttre, kroppsliga Livet är ett under: om det icke finns, kan det icke tillverkas. Samma mer gäller detta av Andens

liv, d. v. s. om tron och kärleken på jorden: det stå icke i människomakt att tillverka detta liv, d. v. s. det stå icke i människomakt att taga sig glädjen — de blir det nöjen i st. —: glädjen måste komma ~~av sig~~ och vilja upp utan tvång.

En gång hörde en stark glädje fram i det-ta vårt Europa, och den hade sin källa i den kristna kyrkan, den var Kristi verk i en döende värld. Var glädjen i vår kyrka i dag? Om den borde det, så skulle vi ~~taka~~ drega mycket

— i varje fall flera ämne —

till oss utan att behöva be dem komma. Det finns så otroligt litet glädje i vår värld i dag, och människor drivas dit, där de tro, att den finns. Snart skall Sveriges kyrkor på nytt fyllas till bristningsgränsen av människor, som i sin andliga frivillighet ändå vet, att de måste höra julpsalmen och måste lyssna till ordet om Fridsfursten, för att de skall känna, att de haft en verklig helg. Tänk om vår av dem, en handfull barn, kunde hålla glädjetonen så, att de måste åter-

vända till templet, oftare och oftare! Är oss, s. i dag bl. annats här, blir den väsentliga frågan mitt under denna: Är vi själva fyllda av glädje över att Kristus är kommen? Om vårt hjärta utan tvekan svarar att trovisst ja på den frågan, så skall du också finna en annan glädje samtidigt i vårt hjärta: kärlekens glädje, glädjen över medmänniskorna. Ty tron glädje och kärlekens glädje är en enhet i den kristna människans hjärta.

I ~~dagens~~ epistelns det första avsnitt s. i dag

listas från alltet mot oss systen: "Glädjen eller i Herren alltid. Åter vill jag säga: Glädjen eder."

Amen.

L. o. b. Bön e. pred. på 4 S. i Adv. (e.-b.)

Sid. 2 i journalen, [illegible]

Kollekten idag är avsla-gen till Motala Kristliga Gymnasistförbund. Gymnasistförbundet är gaiska mystartat och icke stort, men det arbetar redligt och det har också framträtt här: Kyrkan en söndagskväll för 14 dar sedan. Dessa unga är väl värda vårt stöd.

Nu närmast gäller det de ekonomiska möjligheterna för ett deltagande i en större gymnasistsammandragning i Sigtuna i vinter. Kollekten anbefalles varmt. Svarda boken: 0 okt.-b.; 5 höjd; 2 [illegible] 1 [illegible] 3 döda

Tillkännagivanden.

Efter sjungning:

"Jag vet, var glädjen har sitt hem,
Där jordens prakt förgår:
Ännu som förr från Betlehem
Ett livets bud mig når.
Jag vet ett råd så friskt och grönt,
Där döden råd är här:
På Golgata det blommar skönt,
Och evig frukt det bär."

Till sist: Kroppets Gud uppfylle eder med all glädje och frid i tron, så att I haven ett överflödande hopp i den Heliga Andes kraft. Amen.